РЕЦЕНЗІЇ

М. И. Гуревич — «Исследования патогенеза артериальной гипертонии», Изд-во АН УССР, Киев, 1960, 116 стр.

Боротьба з гіпертонічною хворобою є одним з найактуальніших завдань сучасної медицини. Незважаючи на величезну кількість праць, присвячених її розв'язанню, суть захворювання досі не цілком ясна. Прогрес у цій галузі істотно гальмується тим, що багато сторін етіології і патогенезу гіпертонічної хвороби ще не можна вважати з'ясованими.

Книга доктора мед. наук М. І. Гуревича присвячена одній важливій проблемі — патогенезу артеріальної гіпертонії. Автор протягом багатьох років провадив у лабораторії, керованій дійсним членом АМН СРСР М. М. Горєвим, різноманітні дослідження в цій галузі.

У першому розділі книги автор, який чудово вивчив велику вітчизняну та зарубіжну літературу, присвячену патогенезу артеріальної гіпертонії, зробив змістовний огляд сучасного стану проблеми і піддав обгрунтованій критиці помилкові методологічні положення в цій галузі. В цьому розділі виразно виділені вузлові проблеми, які потребують першочергового розв'язання.

Важливу роль у вивченні патогенезу, а також у розробці методів раціональної терапії гіпертонічної хвороби відіграли створені в останні десятиріччя експериментальні моделі хронічної гіпертонії. Описові цих моделей і висвітленню значення кожної з них присвячений другий розділ книги. Детальний розгляд позитивних особливостей і недоліків різних методів створення експериментальної гіпертонії дуже корисний для дослідників, які працюють в галузі фізіології та патофізіології кровообігу, а також для широких кіл медичних працівників. Особливий інтерес становлять дані, що стосуються опису тих форм експериментальної гіпертонії (рефлексогенної, ниркової, кортикальної), які були грунтовно вивчені автором, що зробив істотний вклад у розуміння механізму розвитку цих форм.

Наступні три розділи присвячені викладенню результатів власних досліджень автора. Вони є підсумком широких і складних у методичному відношенні досліджень і становлять незаперечний інтерес для правильного розуміння патогенезу артеріальної гіпертонії. Аналіз результатів експериментальних досліджень і проведених паралельно клінічних спостережень дав М. І. Гуревичу можливість охарактеризувати послідовний розвиток змін у вищих відділах центральної нервової системи при експериментальній гіпертонії і гіпертонічній хворобі. Автору вдалося навести дуже стрункy схему механізму розвитку артеріальної гіпертонії. Щодо патогенезу експериментальної гіпертонії висловлені автором твердження цілком переконливі, бо вони побудовані на великому і добре проаналізованому фактичному матеріалі. Щодо механізму розвитку гіпертонічної хвороби, то, ураховуючи надзвичайну складність її патогенезу, дані автора можуть бути використані для розуміння лише деяких сторін механізму її виникнення. Порушення функціонального стану вищих відділів центральної нервової системи є пусковим механізмом розвитку гіпертонічної хвороби. Інші фактори (нирковий, ендокринний тощо) включаються вторинно в патогенез захворювання, викликають поглиблення розладів центрально-нервової регуляції кровообігу. Автор одержав переконливі експериментальні докази існування своєрідного «порочного кола» в розвитку артеріальної гіпертонії. Висловлене положення про спільність патогенезу різних форм артеріальної гіпертонії дуже цікаве, хоч і містить деякі дискусійні питання, які потребують дальших експериментальних підтверджень.

Цікаві дані про характер порушень у вищих відділах центральної нервової системи при різних за своєю етіологією формах експериментальної гіпертонії. Експериментальні дослідження автора вдало доповнюються фізіологічними спостереженнями, проведеними в клініці на значному числі хворих на гіпертонічну хворобу.

Наведені в монографії дані свідчать про значення типологічної характеристики нервової системи для розвитку і перебігу експериментальної гіпертонії, що становить значний інтерес для клініки. Нові дані одержані з ряду інших спірних питань патофізіології гіпертонічної хвороби.

До книги додано досить
тури, в якому наведені основні
Вихід цієї монографії сл
трібна книга видана дуже неве

Рецензія на II збір
медицины и

Збірник складений з нау
дичного інституту на філософс
Збірник складається з дво
цепцій у біології і медицині» і
циною».
Цікава стаття К. Ю. Ко
сомної теорії спадковості». У
часною біологією з проблеми с
неспроможність спроб прихильн
стичні і метафізичні побудови
Робота спирається на міцну баз
стю і логічністю та переконливі
зокрема, українськими вченими
І. Панчева, С. М. Ціпер
І. Панчева містить аргументова
хильників хромосомної теорії сп
плідність ряду концепцій генетик
Поверхнева аргументація р
спадковість набутих ознак». Відс
спадково деякі змінені властивос
але прямі експериментальні дока
умовні поки що не одержані.
І хоч факт успадкування н
ніву, — проблема ця зберігає св
ність не знайшли належного відбл
Критика генної теорії спадк
ідеалістичних і метафізичних пе
в біології», побудована на заста
Стаття Л. В. Гаркуші містить т
ності і випадковості в біології. Д
виступають як форма прояву не
дану необхідність, заслуговують
підкреслює «активність» випадко
утворюється багатьма випадково
спільне, істотне.
Автор підкріплює висловлен
з медицини. Методологічно прави
падковості для аналізу основних
ганізмів, розвитку і деградації ок
ності. В статті багато говориться
тика їх взаємовідношень не розк
Критика ідеалістичних і мета
Н. В. Фетісова, С. М. Бірі
в а) або зовсім відсутня, або відсу
Критикуючи ідеалістичні кон
ватив прихильників мутаційної те
вок слід було б обгрунтувати, бо
вим: відомі численні фізичні і
сутні причина і наслідок. Ав
ставлення до вчення про канце
напрям ідеалістичним — ще не оз
що в найближчі роки будуть одер
логії злоякісних новоутворень лю
надана роль умов, які сприяють р
навіть у цьому випадку припустим
в онкології, що дав чимало цінних